Warszawa, 14 września 2026 r.

BM-WGK-002.100.2026

Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Rekomendacje Rady Młodych Naukowców dotyczące zasad oceny i przyznawania Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców

Szanowny Panie Ministrze,

poniżej Rada Młodych Naukowców (dalej: RMN) przedstawia rekomendacje dotyczące zasad oceny i przyznawania Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców. Ich celem jest zwiększenie przejrzystości i rzetelności procesu oceny oraz zapewnienie, aby kryteria w możliwie pełnym stopniu uwzględniały rzeczywisty dorobek i różnorodne ścieżki rozwoju kariery naukowej. Przedstawione propozycje dotyczą w szczególności oceny dorobku naukowego, kryteriów przyznawania stypendium oraz organizacji procesu oceny.

Ocena dorobku naukowego

1. **Doprecyzowanie zasad przyznawania podwyższonej punktacji za publikacje wieloautorskie**

RMN rekomenduje rozważenie wprowadzenia jednoznacznych i przejrzystych zasad punktacji dorobku naukowego, w tym doprecyzowania zasad przyznawania podwyższonej punktacji za publikacje wieloautorskie. Obecne kryteria mają charakter uznaniowy i mogą prowadzić do różnic w interpretacji przez poszczególnych ekspertów. Sformułowania takie jak „*ponadprzeciętne*”, „*przełomowe*”, „*wskaźnik cytowań na wyjątkowym poziomie*” nie posiadają jednoznacznych kryteriów oceny, co może powodować subiektywność procesu oceny. Ponadto kryterium dotyczące przedstawiania nowych, wcześniej niepublikowanych wyników badań jest w praktyce spełniane przez większość oryginalnych publikacji naukowych. RMN rekomenduje rozważenie wykreślenia zapisu umożliwiającego podwyższenie do 100% punktów bazowych za publikację wieloautorską lub w przypadku zachowania możliwości podwyższenia punktacji, RMN rekomenduje wprowadzenie w jego miejsce jasno określonych i mierzalnych kryteriów takich jak:

a. publikacja została opublikowana w czasopiśmie znajdującym się w pierwszym decylu czasopism w danej dyscyplinie (10% najwyżej sklasyfikowanych czasopism z danej dyscypliny);

b. młody naukowiec pełnił wiodącą rolę w przygotowaniu publikacji tj. był pierwszym autorem z dominującym wkładem w powstanie artykułu (powyżej 50%) i/lub autorem korespondencyjnym.

Dodatkowo RMN rekomenduje wprowadzenie obowiązku przedstawienia uzasadnienia przyznania lub nieprzyznania podwyższonej liczby punktów przez eksperta oceniającego wniosek. Takie rozwiązanie pozwoliłoby zwiększyć przejrzystość oceny, przy jednoczesnym ograniczeniu uznaniowości procesu.

2. Uniezależnienie punktacji publikacji od liczby autorów

RMN zauważa, że punktacja publikacji nie powinna być automatycznie obniżana wraz ze wzrostem liczby autorów. W naukach biologicznych, medycznych i innych dziedzinach eksperymentalnych najważniejsze oraz najbardziej kompleksowe badania często powstają dzięki współpracy wielu zespołów, wykorzystaniu różnych modeli badawczych, specjalistycznych metod i zaawansowanej infrastruktury. Duża liczba współautorów nie musi zatem oznaczać mniejszego wkładu poszczególnych osób, lecz może świadczyć o interdyscyplinarności, skali i jakości przeprowadzonych badań.
W związku z tym RMN rekomenduje rozważanie uniezależnienia punktacji publikacji od liczby jej autorów. Ocena powinna koncentrować się przede wszystkim na rzeczywistym wkładzie kandydata, w szczególności na autorstwie pierwszym, ostatnim, korespondencyjnym lub pierwszym współdzielonym, a nie na samej liczbie osób wymienionych w publikacji. System punktowy nie powinien zniechęcać młodych naukowców do podejmowania współpracy krajowej i międzynarodowej ani premiować ograniczania liczby współautorów.

3. Wprowadzenie zasad oceny artykułów przeglądowych

RMN rekomenduje rozważenie wprowadzenia odrębnych zasad oceny artykułów przeglądowych poprzez wyłączenie ich z pełnej oceny punktowej i zastosowanie obniżonej wartości punktów bazowych w stosunku do artykułów prezentujących wyniki badań oryginalnych, np. na poziomie 50% wartości punktów bazowych.
Jednocześnie rekomenduje się wprowadzenie w systemie wnioskowym odrębnych kategorii w ramach deklarowanej we wniosku „Formy publikacji", umożliwiających rozróżnienie artykułów naukowych prezentujących wyniki badań oryginalnych od artykułów przeglądowych.
Artykuły przeglądowe mają odmienny charakter od publikacji prezentujących wyniki badań oryginalnych. Koncentrują się przede wszystkim na syntezie istniejącego stanu wiedzy, natomiast nie przedstawiają nowych wyników badań własnych, takich jak wyniki badań eksperymentalnych, własne analizy materiałów źródłowych, dokumentów, dzieł, archiwów. Ze względu na odmienny charakter i zakres pracy, artykuły przeglądowe nie powinny być oceniane na równi z publikacjami prezentującymi oryginalne wyniki badań.
Rozróżnienie to pozwoliłoby właściwie docenić znaczenie i wysiłek związany z prowadzeniem badań oryginalnych oraz zachować odpowiednią rangę tego typu osiągnięć.

4. Uwzględnienie w ocenie prestiżowych nagród krajowych

RMN rekomenduje uwzględnienie w ocenie osiągnięć naukowych prestiżowych nagród i wyróżnień krajowych, m.in. takich jak Nagroda Prezesa Rady Ministrów za rozprawę doktorską czy osiągnięcia naukowe będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego, Stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, Stypendium L'Oréal-UNESCO Dla Kobiet

i Nauki, Nagroda Naukowa Tygodnika „Polityka”, Nagroda Narodowego Centrum Nauki, a także innych prestiżowych, ogólnokrajowych wyróżnień naukowych.
Wyróżnienia te przyznawane są w wyniku konkurencyjnej oceny i wymagają spełnienia wysokich kryteriów dotyczących jakości oraz znaczenia dorobku naukowego. Ich uzyskanie stanowi niezależne potwierdzenie wysokiej jakości osiągnięć kandydata.

5. **Rozszerzenie możliwości przedstawienia dorobku naukowego**

RMN rekomenduje rozważenie utrzymania limitu 5 publikacji naukowych, które doktorant może wskazać w ramach oceny oraz zwiększenia tego limitu do 10 publikacji w przypadku osób posiadających stopień doktora, przy jednoczesnym zachowaniu w obu przypadkach wymogu przedstawienia co najmniej 3 najważniejszych osiągnięć, w których kandydat jest pierwszym autorem lub wiodącym współautorem.
Możliwość wskazania do 10 publikacji funkcjonuje również w przypadku oceny dorobku naukowego kierowników projektów składanych w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki. Wprowadzenie analogicznego rozwiązania w przypadku Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozwoliłoby ekspertom na pełniejsze zapoznanie się z dorobkiem osób aplikujących o stypendium, w szczególności kandydatów znajdujących się na bardziej zaawansowanym etapie kariery naukowej, których dorobek może być bardziej rozbudowany. Ponadto w przypadku osiągnięć artystycznych kandydaci mają możliwość przedstawienia większej liczby osiągnięć, do 20. Rozszerzenie limitu również w odniesieniu do publikacji naukowych pozwoliłoby zatem na bardziej kompleksową ocenę dorobku.

6. **Uwzględnienie długoterminowych staży zagranicznych realizowanych w ramach programu Erasmus+**

RMN rekomenduje usunięcie zapisu wykluczającego możliwość uwzględniania staży zagranicznych dofinansowanych w ramach długoterminowych wyjazdów na praktyki programu Erasmus+.
Wyjazdy te zwykle mają charakter pełnoprawnych staży zagranicznych, często realizowanych w renomowanych zagranicznych jednostkach naukowych, podczas których uczestnicy rozwijają kompetencje naukowe, zdobywają doświadczenie, nawiązują kontakty oraz rozwijają współpracę międzynarodową. Korzystanie z dofinansowania w ramach programu Erasmus+ często wynika z potrzeby zapewnienia środków umożliwiających realizację mobilności zagranicznej i stworzenia odpowiednich warunków do odbycia stażu. Sam fakt dofinansowania wyjazdu w ramach tego programu nie powinien zatem stanowić podstawy do wykluczenia stażu z oceny dorobku naukowego. O zasadności jego uwzględnienia powinien decydować przede wszystkim charakter, cel i zakres merytoryczny stażu oraz jego rezultaty.

7. **Uwzględnienie staży zagranicznych krótszych niż 3 miesiące**

RMN rekomenduje rozważanie usunięcia wymogu minimalnego, trzymiesięcznego czasu trwania stażu naukowego jako warunku jego uwzględnienia w ocenie dorobku.
Krótsze pobyty zagraniczne również mogą mieć istotną wartość naukową, szczególnie gdy są intensywne, ukierunkowane na realizację konkretnego zadania badawczego, opanowanie specjalistycznej metody, przeprowadzenie eksperymentu, analizę danych lub rozwój współpracy z zagranicznym zespołem. W wielu przypadkach charakter badań nie wymaga kilkumiesięcznego pobytu, a jego długość jest ograniczona dostępnością

aparatury, harmonogramem eksperymentów, obowiązkami dydaktycznymi, sytuacją rodzinną lub możliwościami finansowymi.
Zasadne byłoby zatem wprowadzenie punktacji proporcjonalnej do długości. Pobyt trwający co najmniej 3 lub więcej miesięcy mógłby nadal otrzymywać większą liczbę punktów, natomiast staże krótsze (minimum 4 tygodniowe) powinny być punktowane odpowiednio niżej. Takie rozwiązanie również pozwoliłoby ocenić aktywność naukową kandydatów, bez dyskryminowania osób, które z przyczyn organizacyjnych lub życiowych nie mogą odbywać długoterminowych staży zagranicznych.

8. **Wprowadzenie stałej punktacji za uzyskane i realizowane projekty badawcze**

RMN rekomenduje wprowadzenie stałej i jednoznacznej punktacji za realizowane projekty badawcze, zależnej od rodzaju projektu oraz roli osoby składającej wniosek o stypendium.
Pozyskane projekty badawcze nie powinny być ponownie oceniane przez ekspertów, pod względem ich innowacyjność i znaczenie projektu dla rozwoju dyscypliny, tak jak odbywa się to obecnie podczas oceny wniosków. Projekty finansowane przez instytucje m.in. takie jak Narodowe Centrum Nauki, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej czy Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przeszły już niezależną ocenę ekspercką, obejmującą między innymi wartość naukową, nowatorski charakter badań, wykonalność oraz dorobek kierownika projektu. Punktowane powinno być zarówno kierowanie projektem, jak i udział w nim w charakterze wykonawcy, przy czym za kierowanie projektem przyznawana punktacja powinna być wyższa. Punktacja mogłaby obejmować m.in. działania naukowe finansowane w ramach konkursów Narodowego Centrum Nauki, Agencję Badań Medycznych, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz w ramach programów międzynarodowych.
Stałe pule punktów ograniczyłyby uznaniowość oceny i umożliwiły równe traktowanie kandydatów posiadających porównywalne osiągnięcia grantowe.

Organizacja procesu oceny wniosków

1. **Zapewnienie właściwej reprezentacji poszczególnych dyscyplin, w których złożono wnioski**

RMN rekomenduje zapewnienie udziału w procesie oceny co najmniej dwóch ekspertów reprezentujących każdą z dyscyplin naukowych objętych oceną w danym postępowaniu. Odpowiednia reprezentacja poszczególnych dyscyplin w gronie ekspertów jest istotna dla zapewnienia rzetelnej i kompleksowej oceny wniosków, pozwalającej właściwie ocenić znaczenie, oryginalność oraz wartość naukową przedstawianych osiągnięć w kontekście specyfiki danej dyscypliny. Takie rozwiązanie ograniczałoby ryzyko nierzetelnej oceny osiągnięć, wynikającej z braku wystarczającej znajomości specyfiki danej dyscypliny przez oceniającego.

2. **Wprowadzenie dodatkowej oceny w przypadku istotnej rozbieżności ocen ekspertów**

Rekomenduje się wprowadzenie zasady, zgodnie z którą w przypadku istotnej rozbieżności między ocenami Ekspert nr 1 i Ekspert nr 2 wniosek podlega dodatkowej ocenie Eksperta nr 3. Wprowadzenie takiego mechanizmu zwiększyłoby obiektywność i transparentność procesu oceny. Dodatkowa ocena w sytuacji znacznej rozbieżności stanowiłaby również mechanizm weryfikujący przypadki, w których różnica w ocenach może wynikać z odmiennej interpretacji

kryteriów lub niewystarczającej znajomości specyfiki danej dyscypliny przez Eksperta bądź nieuzasadnionego podwyższania bądź obniżania punktacji.
Próg rozbieżności powinien zostać jednoznacznie określony w regulaminie, tak aby uruchomienie dodatkowej oceny następowało automatycznie i według obiektywnych, jednolitych zasad.

3. **Zapewnienie stabilności regulaminu i kryteriów oceny**

RMN proponuje zapewnienie większej stabilności regulaminu oraz kryteriów przyznawania Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
Jasne i przewidywalne zasady są istotne dla umożliwienia młodym naukowcom świadomego i długofalowego planowania rozwoju naukowego oraz budowania dorobku. Częste zmiany zasad oceny mogą prowadzić do sytuacji, w której osiągnięcia zdobywane zgodnie z obowiązującymi wcześniej kryteriami tracą znaczenie lub są oceniane w odmienny sposób. W przypadku wprowadzania istotnych zmian RMN rekomenduje ich ogłaszanie z odpowiednim wyprzedzeniem oraz w uzasadnionych przypadkach, zastosowanie okresu przejściowego.

Wspieranie rozwoju kariery naukowej wybitnych młodych naukowców

1. **Zachowanie ciągłości wypłaty stypendium w okresie urlopów rodzicielskich i czasowej niezdolności do pracy**

RMN rekomenduje wprowadzenie rozwiązań zapewniających ciągłość wypłaty stypendium w okresie urlopów związanych z rodzicielstwem, czasowej niezdolności do pracy oraz innych udokumentowanych przerw w aktywności zawodowej wynikających z przyczyn niezależnych od kandydata. Okresy te nie powinny skutkować zawieszeniem wypłaty przyznanego stypendium ani negatywnie wpływać na ocenę dorobku naukowego.
Stypendium jest przyznawane w uznaniu osiągniętego dorobku naukowego, który pozostaje aktualny niezależnie od czasowej przerwy w aktywności naukowej. Proponowane rozwiązanie sprzyjałoby zatem równości szans oraz wspieraniu rozwoju kariery naukowej przy jednoczesnym uwzględnieniu rzeczywistych uwarunkowań związanych z rodzicielstwem i opieką.

2. **Wydłużenie okresu uwzględnianego przy ocenie dorobku naukowego w związku z przerwami związanymi z rodzicielstwem i opieką**

RMN rekomenduje wydłużenie okresu, z którego oceniany jest dorobek naukowy kandydata, o 1,5 lub 2 lata na każde dziecko w przypadku przerw związanych z rodzicielstwem. Obecne wydłużenie okresu oceny o czas trwania urlopu nie w pełni odzwierciedla rzeczywistego wpływu rodzicielstwa na aktywność naukową. Powrót do pracy po urlopie macierzyńskim i rodzicielskim często następuje po około roku, a dodatkowo może być poprzedzony wykorzystaniem urlopu wypoczynkowego oraz wymagać czasu na ponowne zaangażowanie w działalność badawczą i odbudowanie ciągłości pracy naukowej.
Proponowane rozwiązanie pozwoliłoby w większym stopniu uwzględnić rzeczywisty okres aktywności naukowej kandydata, a nie jedynie formalny czas trwania urlopu. Jednocześnie ograniczałoby negatywny wpływ przerw związanych z rodzicielstwem na możliwość ubiegania się o stypendium i ocenę dorobku naukowego.

3. Waloryzacja wysokości stypendium

RMN rekomenduje zwiększenie wysokości stypendium oraz wprowadzenie mechanizmu jego regularnej waloryzacji poprzez powiązanie wysokości stypendium z określoną częścią minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej. Obecna wysokość stypendium wynosząca 5390 zł, pozostaje na niezmienionym poziomie od 2019 r.
Powiązanie wysokości stypendium z minimalnym wynagrodzeniem profesora pozwoliłoby zachować jego realną wartość w kolejnych latach oraz zapewnić stabilny i przewidywalny poziom wsparcia dla wybitnych młodych naukowców. Rozwiązanie to odzwierciedlałoby również rangę stypendium jako wyróżnienia przyznawanego za znaczące osiągnięcia naukowe oraz instrumentu wspierającego dalszy rozwój kariery naukowej.

4. Wprowadzenie możliwości ponownego ubiegania się o stypendium na kolejnych etapach kariery naukowej

RMN rekomenduje wprowadzenie możliwości ubiegania się o stypendium na różnych etapach kariery naukowej, tak aby otrzymanie stypendium w okresie kształcenia w szkole doktorskiej nie wykluczało możliwości ponownego ubiegania się o nie po uzyskaniu stopnia doktora.
Osiągnięcia naukowe są efektem dalszej pracy i rozwoju kariery, a dorobek naukowy może znacząco wzrosnąć po uzyskaniu pierwszego stypendium. Osoba, która po uzyskaniu pierwszego stypendium nadal publikuje, realizuje projekty, zdobywa finansowanie i rozwija swój dorobek, nie powinna być pozbawiona możliwości ponownego wyróżnienia wyłącznie dlatego, że została doceniona na wcześniejszym etapie. Stypendium powinno premiować aktualne, nowe osiągnięcia i ciągły rozwój naukowy, a nie stanowić jednorazowego wyróżnienia na całym etapie kariery. Możliwość ponownego ubiegania się o stypendium pozwoliłaby lepiej odzwierciedlać rzeczywisty rozwój naukowy kandydatów i wspierać osoby, które konsekwentnie rozwijają swoją karierę.

Rekomendacje do wiadomości otrzymuje Departament Organizacji Uczelni, Kształcenia i Spraw Studenckich

dr Milena Kowalska

Przewodnicząca Rady Młodych Naukowców